

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA FYZIKY, CHEMIE A ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

DISTANČNÍ VÝUKOVÁ OPORA PRO PŘEDMĚT
OŠETŘOVATELSTVÍ

Sledování fyziologických funkcí

Měření tělesné teploty

Vypracovala: Bc. Iva Pročková

Akademický rok: 2020/2021

**Vstupní informace
k výukovému
materiálu**

Metodická příprava distanční opory

Obor: Zdravotnický asistent

Ročník: Druhý

Třída: 2.A

Forma výuky: Distanční

Předmět: Ošetrovatelství

Tematický celek: Sledování fyziologických funkcí

Téma: Měření krevního tlaku

Cíle distanční opory

Vzdělávací cíl:

Žák správně provádí ošetrovatelský postup při měření tělesné teploty.

Žák vyjmenuje místa na lidském těle, kde lze měřit tělesná teplota nejpřesněji.

Žák správně zaznamená a vyhodnotí naměřené hodnoty tělesné teploty.

Didaktické metody

Didaktické metody:

Výklad, práce s odbornou literaturou

Didaktické pomůcky

Didaktické pomůcky a vybavení:

Teploměr, pracovní sešit, psací potřeby

**Požadavky
na vstupní znalost žáků**

Požadovaná vstupní znalost žáků:

Žák má vstupní znalosti z oblasti somatologie, zná části lidského těla.

**Doporučená doba
studia materiálu**

Doporučená doba pro studium výukového materiálu:

60 minut pro studium distanční výukové opory, 60 minut procvičování

Měření fyziologických funkcí – tělesná teplota

Vymezení pojmu

Úvod

- Jak uvádí Dylevský s Trojanem (1990), tělesná teplota vyznačuje zdravotní stav každého člověka.
- **Hypotalamus** – je hlavní centrum pro řízení tělesné teploty
- V játrech a svalech nám dochází k produkci tepla
- Nejvíce tepla odchází z kůže

Hodnoty tělesné teploty

Hodnoty tělesné teploty

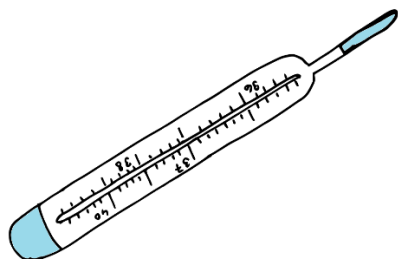
Hypotermie	<i>Nízká tělesná teplota</i>	Pod 36 °C
Normotermie	<i>Normální tělesná teplota</i>	36–36,9 °C
Subfebrilie	<i>Zvýšená tělesná teplota</i>	37–37,9 °C
Febrilie	<i>Horečka</i>	Lehká – 38–38,9 °C Střední – 39–39,9 °C Vysoká – 40–41 °C
Hyperpyrexie	<i>Velmi vysoká tělesná teplota</i>	Nad 41 °C
Smrt		Nastává pod 34 °C nebo nad 42 °C

Místa měření

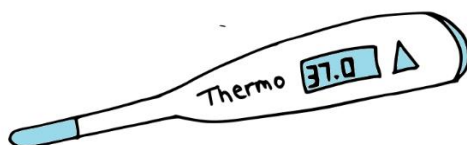
Místa pro měření tělesné teploty

- V podpaží
- V konečníku
- V ústech
- V pochvě

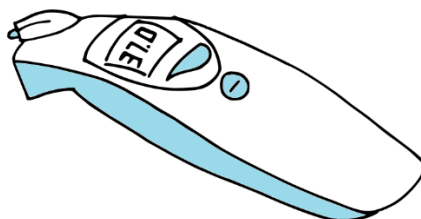
Druhy teploměrů

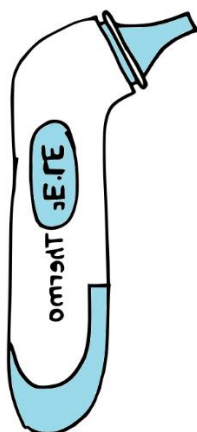
- Rtuťový teploměr

- Digitální teploměr

- Bezkontaktní digitální teploměr

- Ušní digitální teploměr

Pomůcky pro měření tělesné teploty v podpaží

Správný postup při měření tělesné teploty v podpaží

Měření tělesné teploty v konečníku

Pomůcky pro měření tělesné teploty v konečníku

Pomůcky pro měření tělesné teploty v podpaží

- Funkční dezinfikovaný teploměr
- Buničina
- Emitní miska na odložení teploměru od pacienta
- Zdravotní dokumentace

Postup při měření tělesné teploty v podpaží

1. Zkontrolujeme funkčnost měřících přístrojů
2. Identifikujeme pacienta
3. Seznámíme pacienta s výkonem
4. Zajistíme vhodnou polohu na boku nebo na zádech
5. Vložíme měřicí nástroj do podpaží a pevně přitiskneme pacientovu paži k hrudníku
6. Vyčkáme vhodnou dobu pro měření správně zvoleným měřicím nástrojem. (digitální teploměr upozorní zvukovou stopou, rtuťový teploměr ponecháme cca 7 minut)
7. Po vyjmutí teploměru vyhodnotíme naměřenou hodnotu a zapíšeme do zdravotnické dokumentace
8. Použitý teploměr vložíme do emitní misky
9. Následně teploměr desinfikujeme

Měření tělesné teploty v konečníku

Teplota naměřená v konečníku je o 0,5 °C větší než v podpaží

Pomůcky pro měření tělesné teploty v konečníku

- Funkční teploměr
- Buničina
- Rukavice
- Vazelína nebo olejíček
- Emitní miska
- Zdravotní dokumentace

Správný postup při měření tělesné teploty v konečníku

Postup při měření tělesné teploty v konečníku

1. Zkontrolujeme funkčnost měřících přístrojů
2. Identifikujeme pacienta
3. Seznámíme pacienta s výkonem
4. Chráníme stud pacienta
5. Zajistíme vhodnou polohu na boku nebo na zádech
6. Před zaváděním potřeme konec teploměru vazelínou nebo olejíčkem
7. Odtáhneme hýždě od sebe a zavedeme teploměr do hloubky 3-4 cm
8. Doba měření je 5-7 minut
9. Po měření odečteme teplotu a zapíšeme do zdravotnické dokumentace
10. Použitý teploměr vložíme do emitní misky
11. Teploměr poté odmastíme a vydezinfikujeme

Měření tělesné teploty v ústech

Měření tělesné teploty v ústech

Tato metoda měření se nejčastěji používá u pacientů, kteří jsou neklidní anebo u malých dětí. Teplotu, kterou měříme v ústech je o 0,3 °C větší než v podpaží.

Pomůcky pro měření tělesné teploty v ústech

Pomůcky pro měření tělesné teploty v ústech

- Funkční teploměr
- Buničina
- Emitní miska
- Zdravotnická dokumentace

Správný postup při měření tělesné teploty v ústech

Postup při měření tělesné teploty v ústech

1. Zkontrolujeme funkčnost měřících přístrojů
2. Identifikujeme pacienta
3. Seznámíme pacienta s výkonem
4. Zajistíme vhodnou polohu v sedě nebo na zádech se zvednutou polovinou těla
5. Vložíme teploměr pod jazyk po levé či pravé straně
6. Pacienta upozorníme že nesmí skousnout, ústa jen lehce zavře a čekáme 2-3 minuty
7. Po výkonu odečteme naměřenou hodnotu a zapíšeme do zdravotnické dokumentace
8. Použitý teploměr vložíme do emitní misky a poté desinfikujeme

Měření tělesné teploty v pochvě

Pomůcky pro měření tělesné teploty v pochvě

Správný postup při měření tělesné teploty v pochvě

Měření tělesné teploty v pochvě

V pochvě se mění teplota v závislosti na menstruačním cyklu. Měření tělesné teploty v pochvě nejčastěji sledujeme ovulaci, kdy před ovulací se teplota pohybuje pod 37 °C a během ovulace stoupne až o 0,5°C. zvýšená teplota se drží nahoře až po dobu začátku menstruace. Teplota se vždy měří ráno před opuštěním lůžka.

Pomůcky pro měření tělesné teploty v pochvě

- Funkční teploměr
- Buničina
- Emitní miska
- Zdravotnická dokumentace

Postup při měření tělesné teploty v pochvě

1. Zkontrolujeme funkčnost měřících přístrojů
2. Identifikujeme pacienta
3. Seznámíme pacienta s výkonem
4. Chráníme stud pacientky
5. Zajistíme vhodnou polohu na zádech
6. Vložíme teploměr do pochvy
7. Čekáme 7-10 minut
8. Po výkonu naměřenou hodnotu zapíšeme do zdravotnické dokumentace
9. Použitý teploměr vložíme do emitní misky a poté desinfikujeme

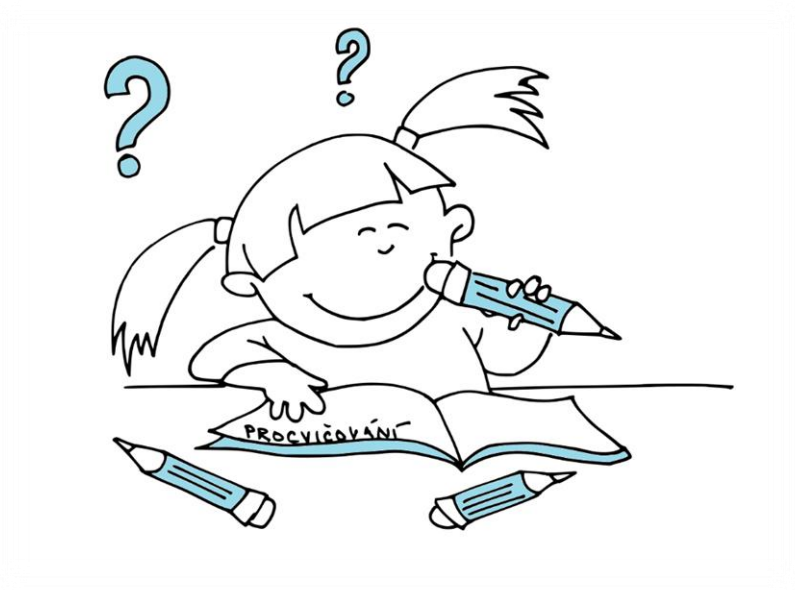
Procvičování

Kontrolní otázky

1. **Jak vyhodnotíme naměřenou teplotu, která má hodnoty 37,5 °C?**
 - a) Febrilie
 - b) Subfebrilie
 - c) Hyperpyrexie
2. **Jak vyhodnotíme naměřenou teplotu, která má hodnoty 41,3 °C?**
 - a) Hypotermie
 - b) Subfebrilie
 - c) Hyperpyrexie
3. **Na jakých místech můžeme měřit tělesnou teplotu?**
4. **Co potřebujeme za pomůcky, když měříme tělesnou teplotu v pochvě?**

Správné odpovědi

1. B)
2. C)
3. V podpaží, konečníku, pochvě, uchu, ústech
4. Funkční teploměr, buničina, emitní miska, zdravotnická dokumentace

Úkoly na procvičování

K zadaným úkolům použijte prázdný papír a psací potřeby.

1. Vyber slova, která souvisí s měřením tělesné teploty

2. Rozhodni o správnosti tvrzení

- Tělesná teplota se nesmí měřit po fyzické zátěži ANO – NE
- Pacient při měření může normálně mluvit ANO – NE
- Před měřením není nutná kontrola měřících přístrojů ANO – NE
- Tělesná teplota v pochvě se měří vždy večer ANO – NE

3. Dopln správnou odpověď

- Nízká tělesná teplota se odborně nazývá
.....
- Horečka se odborně nazývá
.....
- Velmi vysoká teplota se odborně nazývá
.....

4. Napiš správný postup při měření tělesné teploty v konečníku

5. Napiš odkud na lidském těle odchází nejvíce tepla

Shrnutí

Shrnutí

V distanční opoře je vysvětlen pojem tělesná teplota. Opora se zaměřuje především na správný ošetrovatelský postup při měření tělesné teploty, dále se v učební opoře nachází vyhodnocení celého měření, místa pro měření a pomůcky, které slouží ke správnému měření. Součástí opory jsou i otázky pro lepší upevnění učiva a pracovní list na procvičování. Opora vede ke splnění výše zmiňovaného výukového cíle.

Použité zdroje

Použité zdroje

- Dylevský, I. & Trojan, S. (1990). *Somatologie*. (2. vyd.). Avicenum.
- Husková, J. & Kašná, P. (2009). *Ošetrovatelství – ošetrovatelské postupy pro zdravotnické asistenty. Pracovní sešit I/1.díl*. (1. vyd.). Grada.
- Kubát, R. (1975). *Ortopedie praktického lékaře*. Avicenum.
- Šamánková, M. (2006). *Základy ošetrovatelství*. Karolinum.
- Trachtová, E. & kol. (2001). *Potřeby v ošetrovatelském procesu*. (2 vyd.). IDVPZ.

